

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Cassus lumine.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

eiusque omnino dominus, pro luce merito nominari, eum mundi lucem profiteri, ac per oculum lucis receptaculum, figurari.

ANGELI. CAP. VI.

Quatenus vero noster oculus, licet alicujus sit particeps lucis, alterius tamen luminis indiget, si videre velit, eum Divos, sive Angelos, sive, ut veteres plurimum dicebant, Genios referre autumant: qui quidem sine superioris luminis, hoc est, Dei ipsius irradiatione obire per se proprium munus intelligentiæ nequeant intellectum enim quasi oculum videri, qui non ex se, sed lucis participatione videt. Oculum porro, hoc est, ipsum intellectus vigorem, non omnino esse simplicem, sed qui adventantis lucis compositionem concretumque minime pateretur. Hinc communis est antiquorum sententia, constare Angelos ex actu & potentia: quod altiori quadam inquisitione elucidandi deberet, nisi solam hieroglyphicorum commentationem mihi demandassetis.

SERMO. CAP. VII.

Sermo dupliciter
consideratur.

Ut ceptum igitur prosequamur argumentum, eundem Oculum invenimus esse sermonis hieroglyphicum apud Ægyptios, sermonemque ipsum dupliciter considerari. Uno modo quatenus loquendi facultatem à natura consecuti sumus: altero, quo in hoc vel illud idioma linguam imitatumus, & in proprio artem & elocutionem adhibemus. Simplicem itaq; sermonem illum per linguam tantum figurari: sed si cultum & elegantiam accessisse innuere vellent, linguæ oculum subsanguineum subjiendum. Vigorem enim in eo quendam ita ostendebant, aut animæ principatum, cuius in sanguine sedes esse fertur. Sic autem perfectos animæ sermones effinxisse visi, similitudine à nobilitate sumpta: quæ ut præcipue oculis in est, ita etiam sermoni congruit: casuum quippe multiplici differentia, pronuntiationis varietate, accentuum tenore, alio atq; alio oris, ac totius demum corporis motu, vel ab arte, vel à natura concurrentibus.

CONTEMPTOR DIVUM. CAP. VIII.

Alicubi videmus in solea insculptum, oculum, quod iuniores pro animo Deo subiecto, & ad ejus obsequia parato, posuerunt: quod ego aliorum iudicio reliquerim. Scimus nos soleam simpliciter calcandi suppressendique indicium esse, ipso uno, quod satis est, Virgilio dicente:

Georg. l. 2.

Atque metus omnes, strepitumque Acherontis avari
Subjecit pedibus.

Ideoque divum contemptorem, impium & perditum hominem intelligi, videri convenientius.

FAVOR. CAP. IX.

Verbi, aspi-
cere, hiero-
glyphicum.
Æneid. l. 1.
1. Vid. l. 1.

Neque desunt, qui oculum favoris & beneficentiæ signum dicant, & in sacris verbum, *Aspicere*, significare se propitium & benignum ostendere. Videmus enim apud Maronem, ubi Jupiter *Lysivæ* defixit lumina regni. Reginam rite quietum accipere in Teucros animum, mentemq; benignam. Contra vero de Pallade acriter irata, *Divæ solo fixos oculos averfa tenebat*. Hunc vero favorem qui per oculum indicatur, Theologi nostri Gratiam vocant. Unde quos Deus aspicit, fortunari: quos averfari videtur, derelinqui, & infelices esse profiteamur. Et quoniam nutus plurimum in palpebris consistit, sunt qui palpebras attributas Deo locutionis ejus, quæ in Divinis literis habetur, hieroglyphicum esse dicant. Unde de incomprehensibilibus ejus sacramentis atque judiciis, diceret Eucherius, Psalmo dictum: *Palpebra ejus interrogant filios hominum* Hieronymus quoque eisdem verbis, *Palpebras* (ait) incomprehensibilia judicia Dei, esse eodem citato versu.

1° Job. 10.

CASSUS LUMINE. CAP. X.

Hinc for-
asse illud
allegoricum
lib. 2.
Sam. c. 5.
Cacus &
claudius non
intrabunt
templum.

In Divinis literis, ut hoc subiciamus, obcæcatus pro eo ponitur, qui Dei nullam habet cognitionem neque ullam veritatis lucem intueri potest. Quod vero Assertor noster ait de oculo, qui mentem infestet atq; seducat, eruendo: inepte quidam, imo impie atq; Judaice carneum oculum re ipsa effodiendū abjiciendumq; intelligunt: unde nunnulli, nacla hinc calumniandi anfa, in Christiani jugi laxitatem onerisq; levitatem, dura nimis præcepta Christi vocaverunt. Cæterum si tam stupidi sunt, ut Evangelicæ lectionis sensum non intelligant, sciant Chrysostrum, Cyprianum, & Hilarium, doctos pro-

A probosq; alios plerosque omnes, de amicis illis declinandis intelligere, quorum nobis pernicioſa fit conſuetudo, dum vel exemplo, vel etiam adhortationibus bducere nos à abonis moribus, & à vitæ integritate conſtituntur. Omnia enim fatemur amico deberi: ſed uſq; ad aras. Atq; hic ſubticuiſti, *Julianus Apoſtata* mi patrie, proſatus tantum, ne reliqua proſequerere, honorè habere te auribus graviffimorum hominum, cum lepide *Thomæus* conjeſtari ſe profeſſus eſt, cur tibi tacendum imperaſſes: addens in explicanda rerum natura, obſcurioribusq; ſcriptorum locis in lucem eruendis, ſibi, utpote viro Philoſophiæ ſtudiis dedito, nullam eſſe debere verecundiam. Nam tu, inquit, oculum amoris laſcivi etiam eſſe ſignum ideo dicere noluiſti, ne Venerem ex obſcœno carmine lumine eſſe pæto probari cogereſis. Atqui poteras Venerium hujusmodi oculum ex Heſiodi Theogonia proferre: hunc enim, ut noſti, Poëta vetuſtiſſimus *ἑλικὸς ἐλάφῳ* appellat, quaſi laſciviæ amorisq; plenum, & mobilitate lubrica quoq; ſe facile vertentem, hominiſq; mentem, in quem inſpexerit, tenaciſſime complicantem, ſumpta Heſiodani vocabuli à claviculis vitium metaphora, quaſi aſpicientes laqueis & vinculis devinciant atq; conſtringant. Hic tu, Patrie: Scio quid me deceat. Sed ea potius de cauſa finem feci, quod nuper prælegendo, & nunc dicendo, laſſulus mihi videbar: quare niſi vobis grave eſt, vos reliqua proſequimini, *οὐ μὴ Φερόμενοι ἐστὲ κρεινόντων καὶ λέγειν*. Hic Thomæus multa de te honorifice locutus, admittendam laſſitudinis excuſationem dixit. Ut vero dictionem tuam proſequeretur lepidus ſenex; multa ſuper amore ex Muſæo & Platone diſſeruit: quemadmodum is ex pætis amati corporis oculis in amantiſ pupillas involet, ibiq; aperta ſibi via in medium uſq; cor penetret atq; tranſiliat, ſive ſpiritus, ſive ſanguis ſit tenuiſſimus, qui corpus in alienum tam lubricus illabatur: idcirco ſignate admodum inverecundi, ac maxime petulantis hominiſ hieroglyphicum fieri ex oculo ſubſanguineo, obſervatum ab iis, qui Phyſiognomiæ ſcientiam tradidere, quare apud Lucianum de laſcivo & admodum improbo adolescente dictum, habuiſſe eum *ὁ Φαίμων ὁ Φθαλιμὸν*. Neq; temere Ovidium inter laſciviæ ſigna poſuiſſe, purpureas genas pollice tangendas, cujuſ hæc ſunt carmina:

Cum tibi ſuccurres Veneris laſcivia noſtra, Purpureas tenero pollice tange genas.

Oculus Venerem.

Subtus ſanguinem habentem oculum.

LIBIDINOSUS. CAP. XI.

C Itaque ſi hominem Veneris uſui intemperanter deditum ſignificare quis voluerit, ejus ajebat oculos glabris ex toto palpebris effingendos, quarum pili tunc deſſuere incipiant, cum res Venerea cœperit exerceri: eoque magis decidunt, quo amplior accidat ejus rei uſus.

PRÆSTANTIA. CAP. XII.

Addebat denique ad ea quæ de amore aut pulchritudine, aut alia quapiam charitate, quæ affectum excitet, diſſeruerat, oculum eſſe ubique hieroglyphicum rei, quæ maxime præſtet, quæque cariſſima omnium habeatur: Catullianaque illa tot exempla, quæ toto paſſim opere comperiuntur, rei locupletiffimum facere teſtimonium. Sed quod inſularum peninſularumque omnium ocellum dicit, ex Pindaro deſumptum, qui Agrigentum Siciliæ oculum vocet, Olympiis, ode ſecunda, *σικελίας τ' ἔσαν ὁ Φθαλιμός*. Atque in hanc ſententiam Tullius: *Hi duos oculos terræ maritime effoderunt.*

VITA MORSQUE. CAP. XIII.

PER adapertum autem oculum hieroglyphice Vitam ſignificari, veluti per eum clauſum, Mortem. Hinc apud Homerum totiens, *Intueri Solem*, pro *Vivere*, hinc *Claudi lumina*, apud eundem, neque non apud noſtros ubiq;, pro *mori*. Oculos enim morientibus operire, ruruſq; in rogo pateſcere, Quiritum magno ritu ſacrum fuiſſe legimus: ita more condito, ut neque ab homine ſupremum eos ſpectari faſ eſſet, & cælo non oſtendi neſas, authore Plinio.

Ddd 2

ME

Sicilia ocellus.

Ad Licinium Calvum.